

TRÜKITÖÖLINE

EESTI TRÜKITÖÖLISTE LIIDU HÄÄLERANDJA

NR. 3

30. APRILLIL 1935

II AASTAKÄIK

Lein Soomes.

Kui trükitööliste liidu asjaajaja ja hiljem varahoidja O. A. Nyman aasta vahetusel omal palvel loobus tööst ja asus pensionile, ei võinud lähedalseisjaistki keegi arvata, et tema „teekonna lõpp“ nii lähedal võiks olla, sest sms Nymani märkamatuult peeneks muutunud elulõng katkes juba 11. märtsil. Võib olla sms Nymani lahkumist kiirendasid ka need mureküllased elujuhtumid, mida tal viimaste nädalate kestel tuli läbi elada, kaotades oma lugupeetud abikaasa ja selle järele paari nädala pärast pikemat aega haigevooidis lamanud armsa tütre. Need rasked kaotused murdsid juba vananeva mehe jõu ja nii järgiski pereisa abikaasale ja tütrele Suure Tundmatu juure.

*

Sms Nyman oli sündinud Helsingis voorimehe pojana 26. 4. 1865 (seega ligi 70-aastane). Juba noorena — õpilane olles — oli tal võitmatu tahe olla osaliseks ametiühisuslikus liikumises. Ligi 25 a. tagasi astus ta Helsingi Trükitöölisühingu liikmeks ja asus vaimustusega tegutsema. Juba noorusaastatel oli tema liikmeks nii mitmesugustes eri toimkondades. Oli 1906. aastast ühisuse esimeheks. Kui siis trükitööliste liidu tegevus elustus ja laienes ja aastal 1906 ajakirja „Gutenbergile“ valiti toimetaja, oli sms Nyman kui keelivaldav mees sellele kohale teretunud. Sellest ajast peale võime sms N-i kindla tegevuse liidus alganuks lugeda, sest selle järele ei tulnud tal enam püsivamalt kasti ääres seista. Tegutsedes esialgu ainult lehe toimetajana, valiti sms N. 1907. a. Soome Trükitööl. Liidu asjaajajaks, millises ametis ta oli vahetpidamata kuni 1929. aastani. Hiljem sms N. siirdus sel ajal juba suureks paisunud varahoidja kohuste täitmisele.

Rahulikku puhkust pika ja auväärse päevatöö lõpetanud tublile seltsimehele!

*

O. A. Nyman.

Sms Nyman on küllalt tuntud kuju ka eesti trükitöölistele. Meie mäletame teda, liidu kongressidel vennasrahva esitajana meie tööst osavõtmas. Tunname kaasa Soome trükitööliste Liidule nende raske kaotuse puhul. Loodetavasti kujuneb sms Nymani võitlust täis elu selleks raamatuks, kus leiab kinnitust enda võitluses ka trükitööliste noorem generatsioon.

SISUS: *Lein Soomes / Usaldusmeeste võrk ühingutes / Kutseoskus ja ametiühingud / Eduard Ruuli 25-a. ametijuubel / Eesti Trükitööliste Liidu sünd / Kutseekretariaadist / Puhkekodu asutamisest / Mida ootab meie tööstus? / Vanade aegade mälestustes / Organisatsiooniline elu / Liidu juhatuse tegevusest / Lühidalt välismailt.*

Usaldusmeeste võrk ühingutes.

Vaatleja.

Usaldusmeeste kaader on tähtsamaks teguriks ühingutes. Kus puuduvad usaldusmehed või kus nad ei suhtu oma ülesannetele küllalt valvsalt, seal tuleb ette liikmete loidus ühingute vastu ja organisatsiooni tagurpidimine.

Usaldusmehe ülesanded on laialdased. Paljudel juhtudel, olles töölisvanemaks, esitab ta kogu ettevõtte tööliskonda peremehe ees, ta valvab ka töötajate täitmise üle töökojas, korraldab sidet üksikute töölisvõrkude vahel ja lahendab tekkivaid tüliküsimusi, aga kõige tähtsamaks ülesandeks on temal side pidamine töökoja töölisvõrki ja ametiühingu juhatuse vahel. Kui usaldusmees on nõrk, siis puudub ametiühingu juhatusel igasugune võimalus liikmeskonna aktiveerimiseks kui ka oma nõudmistele läbiviimiseks.

Seepärast peab iga ametiühing selle eest hoolt kandma, et tema usaldusmehed kohtadel oleksid tublid ja ennastusaldajad inimesed, vastasel korral ei ole temal edu laiemas trükitehnikakonnas.

— Mis peab selleks tegema?

Kasvatada, ettevalmistada, uut hoogu tuua usaldusmeeste võrku.

— Aga kuidas?

On palju kaastöötajaid, kes tahaksid kõik puudused usaldusmeestest võrgu organiseerimisel veeretada ühingu juhatuse süüks. Samuti võiks ka ühingu juhatuse süüdistada olusid, et ei saada kuidagi väärilisi inimesi usaldusmeeste kohtadel ja põhjendada üldise loidusega. Kahtlemata aga sarnane vastastikune süüdistamine ei lähenda meid asja tuumale ja ei vii ka trükitehnikakonnas liikumist edasi.

Rumalalt kõlab harilik ütetus, et meie nõrkuseks on raske majandusline seisukord, millelega on ühendatud veel töötus ja samuti ka riid liikmete vahel.

Kõik põhjus on siin selles, et vastavalt majanduslikule olukorrale ei ole suudetud ka kahandada enda mõtlemist ja seepärast on seletatav ka vildak suhtumine tekkinud olukordadesse. Mõned on jõudnud veendele, et kõik jutt solidaarsusest, organisatsiooni kõvendamisest jne. on tühi töö ja püüavad olla sellest üle, olles vast teatud momendil varustatud mõnede eesõigustega töö- ja pal-

gatingimustes. Praktika aga näitab, et neil ei jää selleks alust, sest selline olukord kestab ainult lühemat aega ja ka nemad võivad haaratud saada palkade üldisest halvenemisest jne. Teised on jällegi püüdnud peremehe ees näitama, et nemad ei olegi kanged ametiühingu mehed ja alistuvad ametiühingule ainult niipalju, kui seda algelised nõuded ametiühingus olles nõuavad. Need muidugi unustavad selle tõsiasi, et ega siis ametiühingu juhatust ka nende heaks midagi korda saata ei saa, kui kaasvõitlejad teda ei avita.

Kõikide juures aga näib, et nemad riskerida ei taha, kuigi riskerimist võib tulega otsida. Rohkem on siin tegemist eelarvamiseks kujunenud kartusega, nagu võiks kõik maailma tormid tema kallale asuda, kui ta kuulub enese kutseorganisatsiooni või aktiivselt selle elust osa võtab.

Kui tahetakse tõesti usaldusmeeste kaadert kasvatada, siis tuleb asuda tegelikule tööle nende ellukutsumiseks. Usaldusmeesteks kõlbavad ainult need mehed, kes on suutelised mõjutada oma kaasvõitlejaid ja kes omavad ka kvalifitseeritud töölisena küllalt autoriteeti ettevõtja ees ja seda eeskätt tööoskuse mõttes, kuna aga usaldusmehel on võimalikud konfliktid ettevõtjaga, siis peab tema omama küllaldaselt kaitset kogu töökoja töölisvõrki ja organiseeritud tööliskonna poolt. Kui aga jääme sellele idealistlikule mõtlemisviisile, et usaldusmehelt tuleb nõuda ainult töölisvõrki kaitset enda nahal ja riisikol, siis jookseme sellega küll liivale.

Meil on tarvis tugevat usaldusmeeste instituuti. Selle peale peame ehitama kogu meie organisatsiooni pealisehituse. Kui meie näeme, et ettevõttes leidub sellekohane mees, siis püüame teda organisatsiooni juure tõmmata. Peame aga omalt poolt kohe kõik tegema, et kindlustada selle mehe kaitset. Juhul, kui peaks seisukord selleks arenema, et usaldusmees võiks kannatada oma tegevuse eest, siis abistama teda niipalju kui see võimalik. Sellega loome usaldusmehele kindluse tunde, mis tagab temale palju suuremad väljavaated tema töös ja tegevuses organisatsiooni kõvendamisel. Igal juhul ei

Kutseoskus ja ametiühingud.

K. Must.

Paljudki ametiühinglastest on arvamisel, et kõik korraldused, mis antud kutseoskuse alal, on ülearused, ning ametiühinglastel ei maksaks end nendega siduda.

Ma ei jaga kaugeltki seda arvamist, teisest küljest aga käesoleva kirjjutusega ei taha hakata kaitsma kõiki korraldusi, mis antud sel alal, sest mõnigi korraldus kutseoskuse alal oleks pidanud olema teisiti.

Ametiühingulisest seisukohast vaadatuna on meil soovitatud ja tarvilikud kõik korraldused, mis suunatud selle poole, et võimaldada ametiühingutesse organiseeritud oskustöölisele käesoleval juhul graafikotööstusse kuuluvate tööliste majandus- ja sotsiaalsete tingimuste parandamist.

Kõigil on aga vist teada, et meil põamiselt tööpalkade allaviijaiks ja palgavõitluste pidurdajaiks on just olnud suur n. n. „poolõppinud“ tööliste kaader, keda meil vabritseerisid kollektiivlepingute maksvuse ajal trükikojad, kes lepingutega seotud ei olnud ning praegugi suuremalt osalt punkrid, kus õpilasele kõige parema tahtmise juures ei saadagi anda niisugust ettevalmistust, et teda peale õppeaja lõpetamist võiks oskustööliseks lugeda.

Need noorukesed peale õppeaja lõpetamist on sunnitud igasugu palga eest töötama. Korralduslikku töökohta neid vaevalt võetakse tööle, „punkrites“ aga ei saagi nad ka pärastpoole end kuigi palju täiendada. Nii jääbki neist suur osa „rippuma“ — nad on oskustöölised, ega ole ka.

tohiks aga usaldusmehele tekkinud konflikti puhul tööandjaga jätta tema kaitseta või oodata sellekohase vahekohtu otsust. See oleks ainult illusiooni tegemine ja halvab paratamatult ka teiste usaldusmeeste töötahet.

Arme unustame, et usaldusmehed olid ja jäävad meie organisatsiooni juurteks, mis hoiavad teda trükitehnikaliskonna seas. Laseme meie need juured kuivada ja mitmesugusel teel välja lülitada meie elust, siis on seega uuristatud ka meie kindel põhialune ja palju raskusi on ees, enne kui suudame jällegi enda tegevuse elujõuliseks muuta.

Et ära hoida neid väärnähteid kutseoskuse õppimise alal, oli tarvis korraldust, et õpilasi võiks pidada piiratud arvul ja neid töökodades, kus vastavad tehnilised abinõud olemas. Samuti, et õpilasi võivad pidada need, kel vastav kutse olemas.

Kuna ametiühingud ei ole suutnud maksma kollektiivlepingutega vastavaid õpilaste pidamise norme, siis tuleb pidada kasulikuks kõiki korraldusi, mis riigivõim sel alal teostab.

1931. a. maksmapandud „Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse“ järele võib Tööstusliku kutseoskuse nõukogu piirata õpilaste pidamise arvu ehk hoopis ära keelata. Tegelikult ongi õpilaste pidamise kohta maksma pandud normid. Samuti on nõuetav, et õpilasi võivad pidada ettevõtjad, kellel vastav õppinud tööliste kutse olemas.

Kahjuks ei ole suudetud meil aga nimetatud seadust täies ulatuses ellu viia. Puudusid seaduse juures sanktsioonid. Õpilaste pidamine ilma tööoskumeti nõusolekuta oli keelatud, aga ei leidunud paragrahvi, mille järele seaduserikkujaid karistada. Nii mõisteti möödunud aastal mõned töökojapidajad, kes võetud vastutusele, õigeaks.

Parandust siia toob loodetavasti

Eduard Ruuli 25-a. ametijuubel.

26. märtsil 1935. a. täitus ameti-
vend Ed. Ruulil 25. aasta tema ameti
alal. Õppimist algas Ed. Ruul 1910.
aastal Pärnus Birkhani trükikojas
laduja-trükkiija õpilasena, kus aga
oma õpeaega ei lõpetanud, vaid läks
poole õpeaja pealt Tallinna „Ühis-
elu“ trükikotta oma eriala — trükki-

mist — täiendama, kus ka oma õpe-
aja lõpetas 28. märtsil 1914. a.
Töötas veel paar aastat abilisena
Tallinnas, siis aga kandsid teda elu-
tuuled kaugele Venemaale. Mõne aja
pärast kodumaale tagasi jõudes, asub
jälle Tallinna tööle. 1926. a. valib
juubilar omale uue kodu Viljandis ja
asus Sakala trükikotta tööle trüki-
osakonna juhatajana. Ed. Ruul on
alati trükitehnikute ühingu ja liidu
juhtimisest ja tegevusest osa võtnud
nii Viljandis kui ka Tallinnas, olles
korduvalt juhatuses, revisjonikomis-
jonis ja kultuurtoimkonnas. Praegu
ETL juhatusse liige.

Ühingu poolt annetati juubilarile
aadress, tähtpäeva mälestamiseks
ja tänutäheks tehtud töö eest, ka
sõbrad polnud teda unustanud. Lu-
gupeetud juubilarile soovime, et veel
kaua-kaua meie hulka jääks heaks
nõuandjaks oma ametivendadele ja
ühingu tegevuses, nagu ta seda seni
on olnud ning et seda püsivust
veel kauaks jätkuks. O.

käesoleval aastal maksmahakanud
uus kriminaalseadustik, kus vasta-
vad karistusnormid olemas.

Graafikatööstuse alal seaduse ki-
iremaks elluviimiseks oleks tarvilik,
et kohalikele tööstusametitele teh-
taks teatavaks kohad, kus õpilasi pee-
takse ilma registreerimata.

Palju pahameelt ja paksu verd on
tekitanud vintsutamised tööstusame-
tis oskustöölise registreerimisel.
Olgu märgitud, et registreerimine ei
ole sunduslik neile, kes õpilasi ei
pea. Ei ripu aga igakord ära ka
ladus registreerimise käik üksi an-
tud korraldustest, vaid nende täit-
jaist, käesoleval korral tööstuse
ametist.

Õigustatud nurinat töölise hulgas
viimasel ajal T. Kutseoskuse nõu-
kogu poolt määratud uus eksami-
komisjonide koosseis. Varemalt oli
tegelik eksamineerija oskustöölised
koosnev kolmeliikmeline komisjon,
kes esitas eksamialuse kutse väärili-
seks tunnistamise kohta ettepaneku
tööstusametile. Neis komisjonides
oli enamikus kaks meistrit ja üks õp-
pinud tööline. Nüüd vähendati vas-
tavaid eksperte kahe peale. Kolman-
daks on tööstusameti esimees. Selle
tõttu langesid suurem osa õppinud
töölisi eksamikomisjonidest välja.

Arvestame töölise esindaja väljalan-
gemist, on ka eksamikomisjoni koos-
seis ebaloomulik. Näiteks, kui üks
ekspert ütleb, et kutsetaotleja on
vääriline kutse saamiseks, teine aga
seda eitab, peab mitteasjatundja töö-
oskusameti esimees otsustama, kas
kutsetaotleja on kutse vääriline või ei.

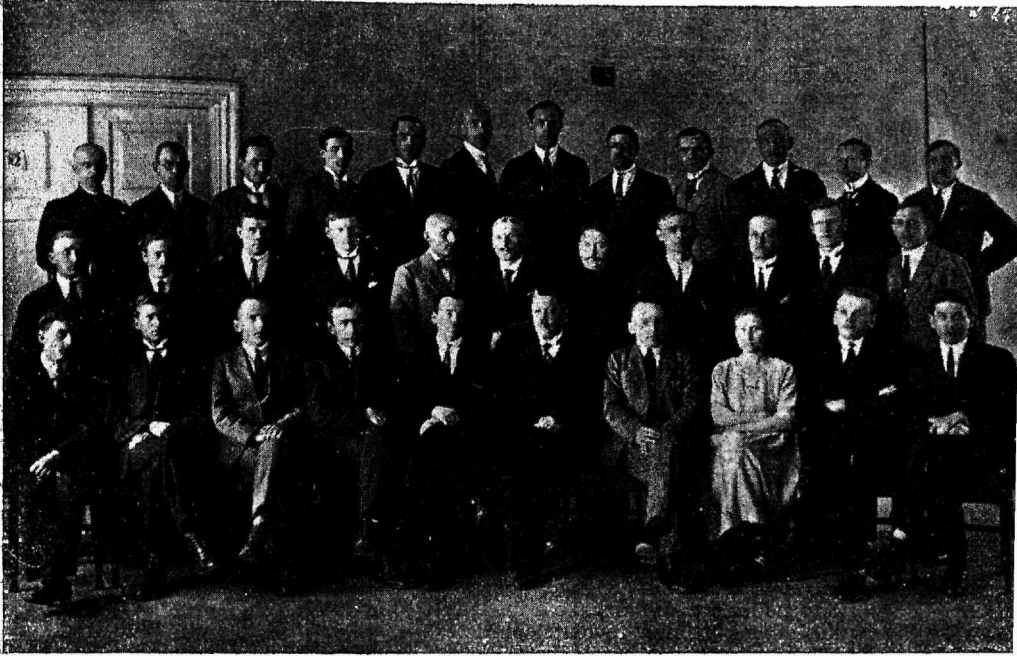
Muidugi vähendab see ka vastava
eksami autoriteetsust.

Töölise esindajad Tööstuslikus
Kutseoskuse Nõukogus on selle vastu
protesteerinud, kuid tagajärjeta.

Tööstustöölise palgatülde vahe-
kohtu seaduse suhtes asus liidu ju-
hatuse eitavale seisukohale. Teata-
vasti kavatses vabariigi valitsus selle
maksma panna dekreedina ja esitas
seisukoha võtmiseks ka Eestimaa
Töölisühingute Keskkliidule. Ka trüki-
töölise ühingu ei pooldanud ni-
metatud seadust, poolt oli ainult
Pärnu trükitehnikute ühing. Nagu hil-
jem kuuldu, on vabariigi valitsus
loobunud selle seaduseelnõu maks-
mapanekust. Olgu siinjuures märgi-
tud, et nimetatud seadus oleks suu-
reks takistuseks töölise majandusli-
kus võitluses, tuues enesega kaasa
streikide keelu.

Eesti Trükitöölise Liidu sünd.

(Järg 5).

III Trükitöölise Liidu kongressi saadikud.

Mis puutub kohtadel siis ka seal on tegemist palju töökonfliktidega. 11. augustil esitasid Tallinna trükitöölised peremeestele palgakõrgendamise nõudmise. Tööandjad ütlesid sellepeale üles senised kollektiivlepingud. Seks puhuks pidi liit läbi rääkimistesse astuma välismaade liitudega vastava streigitõetuse saamiseks, kuigi streiki ei pooldatud. Tallinnas asuti siiski osalisele streigile, mis hiljem laheneb töö- ja hooletandeministeeriumi vahelsobitusel, kusjuures sõlmitakse uus kollektiivleping. Tallinna raamatuköitjad hakkasid ka streikima 4. septembril sihiks läbisuruda kollektiivleping. Viljandi raamatutöölise ühisus oli ka streigi väljakuulutanud, mille tagajärjel seal saavutati 25 protsendiline palgalisa. Streik kestis 3 päeva. Hiljem hakati võitlust pidama ka kollektiivlepingu maksmapaneku kasuks. Ka Pärnus puhkes streik mis kestis küll veidi üle 3 tunni, kuid siiski õnnestus ka seal läbisuruda paremad palgatingimused. Narva

trükitöölisel õnnestus läbiviia surve abil ka kollektiivleping. Tallinnas puhkes streik ka raudtee trükikojas, kuid lõpes tööliste kaotusega, kuna seal leidis tublisti srteigimurdjaid.

Vahepeal on kommunistid ja iseisvad sotsialistid ülesse võtnud töörahva ühise väerinna küsimuse. Need nõudmised on võetud erilistes punktidesse ja algab äge agitatsioon ühise väerinna kasuks. Agitatsioon tungib ühingutesse ja hakkab jällegi maad võtma endine poliitiline võitlus. Tartus 21. nov. 1922. a. peetud koosolekul on senine esimees lahkunud, asemele valitakse G. Todi, kes juba tuntud, kui senise liidu juhatuse vastu võitleja. Ühisuse koosolek valib eeloleva kongressile saadikuid, ja neile tehakse ülesandeks toetada kongressil töörahva ühise väerinna 12 punkti. Ka Tallinna ühingu koosolekul nõutakse nende 12 punkti toetamist. Vastavalt sellele hakatakse selga pöörama ka senisele ühingu juhatusele ja mõjuvõimu hakavad pikamööda võtma jällegi Kuthman,

Mahlberg Reinson jne. . . Kõik see loob eeldused, et uus liidu kongress võib tuua enesega kaasa ka uued muudatused liidu senistes sihtjoonetes.

3. kongress peeti 3. juunil Tallinas Kristliku noortemeeste ühingu ruumes. Kongress avati senise esimehe Laksi poolt. Juba kongressi liikmete koosseisu vaadates, selgub et juhtiv osa on jällegi „käremeelsete“ käes. Soomest on esitajana saadetud Nyman (suri tänava aastal), kes kõneleb soome tööliste pahemale poole minekust. Nii valitakse kongressi juhatajaks Reinson, abiks Miger. Sekretärideks valitakse Rossi, Assor ja Kraan. Üldse võtab kongressist osa Tallinnast 18 saadikut, Tartust 7, Viljandi, Võru, Valga, Pärnu — igaüks 1 ja Narva 2 saadikuga. Paide ja Kuressaare on esitatud nõuandva häälega. Peale liidu juhatuses aruannet järgnevad elavad vaielused. Lõpuks võetakse vastu Mahlbergi esitatud resolutsioon, milles öeldakse muuseas: liit ei ole võtnud mitte revolutsiooniliste tööliste klassivõitluse eesmärke. Ta on püüdnud järele aimata Amsterdami kroonu sotsialistide poliitikat. Tulevane juhatus peab silmas pidama revolutsiooniliste tööliste klassivõitluse taktikat.

L. Johanson'i sissejuhatava referaadi puhul Rahvusvahelise Trükitööliste Kutsesekretariaadi astumiseks võtab sõna Mahlberg, kes teeb ettepaneku kinnitada kutsesekretariaati astumine. Motiiviks tõi ta seda, et sinna astumine võiks kutsesekretariaadi õhkkonda veidi puhasdada.

Võeti vastu ka resolutsioonid trükitööliste hariduse ja tehnilise oskuse kohta. Uude liidu juhatusse valiti Miger ja Assor — Tartust, Jõgi, Rebane, Reinson, Rossi ja Semjonov — Tallinnast. Valiti ka 11-liikmeline liidu nõukogu.

Kongress otsustas asuda ka häälekandja väljaandmisele, ühtlasi avaldades protesti maksva trükiseaduse kitsenduste vastu.

Sellega lõppes majandusmeeste voolu valitsus ja asemele astus kongressi enamuse meelsust iseloomustav juhatus.

Juhatuses esimeheks valiti A. Reinson, kes ühtlasi asus ka asjaajaja kohuste täitmisele. Sekretäriks jäi Rebane.

Tegevuse kohta võiks öelda järgmist, et Tartus puhkes trükitööliste streik, mis aga lõppes kaotusega. Käidi kohtadel Kuressaares ja Rakveres tegevust korraldama. Otsustati astuda Eestimaa Töölisühingute üldliitu. Välismailt sissetulnud trükitöölisti otsustati kohustada kodumaa ühingute liikmeks astumise. Otsustati ka omandada o/ü „Tööliste Maja“ osatähti arvult 26 tükki à 250 marka (viimase volikogu otsuse kohaselt kustutati nende väärtus ja pandi bilansis 26 senti väärtuses). Asjaajaja volitati koostama kursuste kava.

A. Reinson areteeritakse võimude poolt jaanuaris 1924. Tema asemele valitakse esimeheks Rossi. Segane aeg loob ka juhatuses töös seisakuid. Juhatuses koosolekutest võetakse väga nõrgalt osa, mis loob üldise töödistava meeoleolu. Ja seetõttu ei või tollest juhatuses midagi märkimisväärset öelda. Nii saabub ka neljanda kongressi pidamise aeg.

(Järgneb.)

KUTSESEKRETARIAADIST.

Sekretariaadi koosolekul 28. III 1935 arutati põgenikude seisukorda fašistlikkudest maadest. Samuti kuulati aruanne toetuste väljajagamise kohta Austria kolleegidele.

Teadmiseks võeti ka 40-tunnilise töönädala sisseseadmise eeltoode aruanne rahvusvahelises tööbüroos. Võeti teadmiseks ka sekretariaadi 1934. a. aruanne ja otsustati see avaldada.

Arutati ka veel muid vähemaid küsimusi.

RTK saatis liikmetele laiali küsimuslehed iga maa trükitööliste liitudele, missugused andmed avaldatakse sekretariaadi aasta-aruandes.

Sekretariaati liikmete arvustikust on kustutatud väljalangemise tõttu Bulgaaria, Läti ja Saaremaa liidud. Abitööliste peakoosolek peetakse 14. aprillil Praahas. Belgia trükitööliste liit peab 21. ja 22. aprillil Brüsselis järjekorralist kongressi.

Schveitsi trükitööliste liidu aasta-kongress peetakse 9. ja 10. juunil Churis.

Rumeenia trükitööliste liidu uus aadress on: Strada Memorandului 23, Cluj (Roumanie).

Puhkekodu asutamisest.

Joh. Jääger.

„Trükitöölises“ nr. 2 on äratoodud pikem seletus trükitöölise puhkekodu asutamise senisest käigust. Nagu näha, on puhkekodu asutamise küllalt raskusi. Põllutööstusteeringumist pakutud 4 kohast on loobutud. Põhjuseks on kaugus ühingu-dest ja kohtade liig vilets hoonete seisukord. Edasi on läbirääkimistel selgunud, et oleks võimalik saada kas Kehra või Aegviidu ümbruses vastavat maatükki ilma hooneteta, kuhu siis tuleks hooned peale ehitada. Nende ridade kirjutajal ei ole kahjuks teada, kui suurt maa-ala põllutööstusteeringumiseleks võimaldaks. Kuid juhtumisel, kui makoht saaks nii suur, et sääal saaks välja arendada talumajapidamist, siis läheks vastavate hoonete ehitamine kaunis kalliks. Kui krunt oleks väiksem, kus pole võimalik põllumajandust arendada, siis tuleks muidugi ehitamisele ainult eluhoone, kus leiaksid korterit puhkuseleolevad kolleegid. Kuid küsitav on, kui palju leiduks trükitöölisi, kes saadaksid mööda oma puhkeaja kavatsuselolevas puhkekodus. Kui osutuks nende arv väikseks ja maatükk oma kitsapiirilise tõttu ennast

ka majanduslikult ei suuda ära ta- suda, sarnasel korral oleks need suured ettevalmistused peaaegu nagu asjata tehtud. Näiteks, Tartust lei- dub õige vähe puhkekodusse mine- jaid, sest Tartu Ühishaigekassal on suvekolonii, tartlastele väga kätte- saadaval ja ilusal kohal ja sinna võib iga Tartu Haigekassa liige minna oma tervist kosutama ka omal kulul võrdlemisi vähesel tasu eest. Puhke- kodusse asujaid leiduks vast Tallin- nast ja üldse põhjapoolsetest keskus- test rohkem.

Oleks väga soovitav, kui ka teiste linnade, Viljandi, Narva, Valga jne. kolleegid võtaksid elavamalt sõna kavatsusel oleva puhkekodu asjus, sest vastavad selgitused oleks minu arvates hädatarvilikud Liidu juha- tusele puhkekodu asjus. Kord kui kavatsus teoks saab, siis ei oleks ette- heiteid, miks on seda toimitud nii ja mitte teisiti.

Samuti oleks soovitav, et Liit, kui puhkekodu asutaja selgitaks käes- oleva ajakirja veergudel asja sellest küljest, kuidas on mõeldud puhke- kodu krunt suuruselt.

Mida ootab meie tööstus?

Väljavõte „Gutenberg’ist“.

Tshehho-Slovakkia seisab tööpuu- duse laienemise eel. Sel puhul kir- jutab sealse trükitöölise liidu hääl- kandja „Gutenberg“ pikema artikli, mis sobiks ka meie oludele ja mida toome lühidalt kokkuvõttes:

„Tänapäeval peame rohkem kui varem jälgima juhtivate riigimeeste mõtteavaldusi rahvamajanduse elus- tamise üle. Nii kõneles dr. Beneš, hä- datarviliku viisaastaku sisseeadmi- sest. Plaanimajandusest kõnelesid ka ministrid Hodza, Malypetr, Trapl ja rahvuspanga president Engliš. Need mõtted on seotud tööpuuduse — töö- muretsemise probleemidega. Selle all on mõeldud ka tööaja lühendamine, ilma et masside ostujõud kuidagi kan- nataks. Isegi „Bohemia“, n. n. ma- janduse juhtide kirjanduslikkude kalduvuste panipaik, pidi järgmist kirjutama:

Meie seisame tänapäeva majan- dussüsteemi lõpul, mis valitses maa-

ilma ligi üks aastasad. Nüüd peame teostama põhjaliku majanduselu üm- berehituse, mis toob enesega kaasa vaadete muutmise isiku vabaduse ja kaubanduse suhtes. Oleks ekslik oo- data, et ajad paranevad ja loota, et kõik isenesest kätte kukub. Tänapäev näitab, et iga maa peab ise end ma- janduslikult korraldama ja enese saa- tuse määramist ise otsustama. Tule- vane maailmakaubandus tuleb ehi- tada sootuks uuele alusele ja ainult need maad võtavad sellest osa, kes on seotud tervete niitidega selle süs- teemi juure. Ükski väljavedu korral- dav instituut, ükski hea kaubandus- esitus ja madalad hinnad ei aita neid, kui välisurud on meile sule- tud clearing- ja kontingentide-süsteemiga. Oleks ekslik rahulduda praegusel momendil oleva aktiivse kauba- bilansiga ja jääda sealjuures tege- vuseta. Viibime praegu põhjaneva rahvusvahelise kaubanduse korral-

Vanade aegade mälestustes.

Aleksander Serben.

Suvel, umbes 40 aastat tagasi, sõitsin Peeterburist üle Tartu Riiga. Tartus, kui kodulinnas, tahtsin mõned päevad peatuda, et selle linna trükkikodade olukorraga tutvuneda.

Tartus oli tol ajal väljaõppinud trükitöölislust juba varemalt asutatud abiandmise kassa.

Ma läksin Karl Laakmanni juurde, kes tol ajal kassa esimees oli, ja palusin temalt n. n. „jooksulehte“, s. t. täitelehte, kus iga trükikoja omanik või tema asetäitja oma allkirja pidi andma, et tal tööd anda ei ole.

Mul ei olnud mingit huvi Tartus

tol korral tööle asuda. K. Laakmann küsis:

— Miks Teie tööd ei palu? Mul on tööd ja jooksulehte ma Teile ei anna.

— Teie maksate väga viletsasti!

Laakmann vihastas: — Kes Teile seda ütles?

— Mina kuulsin seda kõigilt, kes Teie juures varemalt töötanud.

— See on laimujutt! Mina maksan harilikult 9 rubla nädalas palka. Tükitöödel eestikeelselt laolt 14 kopikat, saksakeelselt 16 kop. ja venekeelselt 18 kop. tuhandelt kirjatähelt.

— Sellega ma ei ole nõus. Kui Teie mulle 10 rubla nädalas maksate või 2 kopikat igalt keelelt juurde lisate, siis võiksin ma veel katsuda tingimusega et mulle materjali puudusel või muul põhjusel 20 kopikat tunnist maksetakse.

Laakmann oli nõus. Ta laskis faktor Hollmanni kontorisse kutsuda ja teatas talle, et ma teisel päeval seal tööle asun. Hollmann aga laotas käsa laiaili ja ütles:

— Aga, härra Laakmann, meil ei ole praegu absoluutselt midagi teha!

Laakmann vihastas uuesti:

— Mis laimujutt see jälle on: Laakmannil ei ole midagi teha! Mina ütlen Teile, et härra Serben asub

duse ees. Ei ole meil muud valikut, kui ostujõu tõstmine, kapitali elustamine ja majanduse maksukoorma vähendus.

Meie tööstus viibib praegu veelgi unenäolises seisukorras ja puudub ettevõtlikkus ning kavade tegemine. Ja kui veri on juba üle pea tõusnud, siis tormatakse riigivõimu juure: see aidaku teda. Sealjuures esitatakse kavu, mis isegi 3-da riigi kavad varju jätab. Miks aga siis nad ise enem midagi ei tee. Tööstustes võib leida liiga suuri palgavaheid — ligi 50%. Tuhanded tööstused väljaspool ühisust maksavad naeruväärt madalat tasu oma töölistele. On aeg loobuda selle *laissez faire* 'mängust, kus iga ettevõtja oli püha oma riigis. Eks USA, tüübiline eraalgatuse maa, on juba loobunud sellest. Edu on neil maadel, kes kogu majanduse on rakanud riigi heaolu ja üldsuse huvide. Meil ei ole enam aeg vaielda,

kas vaba- või sundmajandamine. Peame alluma lihtsale olevikule ja see dikteerib: erihuvid kõrvale, ühenda tervikuks ja tööta üldsusele või — sure.

*

Meil, Eestis, on see küsimus niisama akuutne, kui mujalgi. Juba eelmises numbris tõime näite trükitööstuses valitseva anarhia üle, kus pisi-ettevõtetel on muutunud hädahoeks rahvamajandusele. Ja seepärast peame jälgima neid mõtteid, mida dikteerib kaasaeg. Kui meie tööstus ka seda ei tee, siis ootab teda laostumine. Kuuldavasti ongi trükitöösturid juba esimestena selle sammu teinud ja nõu pidanud väikeettevõtjatega, kusjuures on isegi arutatud teatud palgamiinimumi maksmapanekut. Ka praegu on trükikodasid, kus laduja saab ühes ettevõttes 19 krooni, teises aga 6—7 krooni nädalas, s. o. 300% vähem!

ORGANISATSIOONILINE ELU.

Tallinna ühingu 1934. a. tegevus.

Tallinna Trükitöölise Ühingu võib rahuldusega tagasi vaadata 1934. a. tegevusele. Peale ebaõnnestunud streiki 1928. aastal kannatas kõige rohkem Tallinn: palju liikmeid lahkus ühingust, üldine loidus võttis maad ja ühingu oli kassasummadest pea tühjaks jooksnud. Arusaadavalt põhjusil vähenes ka ühingu tulu liikmemaksudest. Siiski oli ühingu suutnud katta kõiki väljaminekuid töötute ja invaliidide toetuseks. Läänud aastal ei avaldanud töötute liiklus ühingu kuigi suurt protsenti, mistõttu see nähe ei muutunud hädaohklikuks ühingu kassale ja olgugi, et olid sunnitud veidi rohkem kuluutama töötuile, kui see eelarves ette nähtud — nimelt Kr. 1.376.50 — siiski võis seda normaalseks nähteks pidada. Töötute arvu kasvu pidurdas läinudaastane elavnemine trükitöö alal, mistõttu inimesed leidsid ka

tööd. Aasta lõpul likvideeriti küll majanduslikkudes raskustesse sattunud „Täht“ trükikoda, kus ligi 20 ühisuse liiget töö oli, kuid enamus neist paigutati tööle „R. Tohver & Ko“ trükikotta, nii et töötute kasvu hädaohht möödus. Ühingul oli aasta alul 5 invaliidi, kelle toetamine nõudis ka suurt kulu, kuid aasta jooksul lahkus surma läbi kaks — Mertzlin ja Velart — mistõttu ka invaliidisuse toetamine vähenes. Praegu on ühingu abil veel kolm invaliidi — A. Serben, A. Ost ja O. Thomson.

Liidu 9. kongressi otsusega tsentraliseeriti invaliidide toetamine liidu alla, mistõttu ühingu seisukord sel alal on kindlamaks muutunud. Läänud aastal kulus invaliidide toetuseks Kr. 819.—, missugune summa väheneb umbes 80 krooni võrra liidu tagasimaksu arvel. Liikmemaks on laekunud korralikult ja kategooriate

hommemele tööle ja nimelt tükitöele. Tehke sellekohane korraldus!

Tööle asudes leidsin, et Hollmannil oli õigus, aga Laakmann tahtis oma võimu näidata.

Aktsidentsjaoskonnas pinkerdasid siin ja seal neli ladujat, kuna suures ladumisruumis ainult Stockmar ja vana Normann nokitsesid. Peale selle oli seal veel kümme vanemat ja nooremat õpilast.

Mulle anti laduda Tartu-Võrukeelne lauluraamat, milles oli palju tarvitatud kriipsuga n-tähed. Peale minu ladusid seda veel Normann ja neli õpipoissi lehekülgede viisi.

Hollmannilt ärapanu või teist tööd küsides käskis ta õpipoistelt paremad kastid ära võtta. Paremaks kastiks osutus Juliuse oma. Tema perekonnanime ei nimeta, küll ta ise ja ta kaaslased seda teavad. Kast oli küll kuhjani täis, aga mainitud n-tähed puudusid täiesti. Ma küsisin teistelt õpipoistelt: „Kuhu on n-tähed jäänud?“ Need vastasid: „Seda meie ei tea, aga Julius võttis nad kastist välja ja pistis püksitaskusse. Ta ei ole pärast lõunat tööle ilmunudki.“

Teisel hommikul ootasime Hollmanniga Juliust, kes parajasti tööle ilmus ja meist püüdes mööda hiilida. Hollmann aga võttis tal kraest kinni ja küsis: „Kuhu oled sa n-tähed pannud?“

Poiss vastas puiklevalt: „Ma ei tea, vististi on nad keegi välja võtnud.“

Nüüd haaras Hollmann teda juustest ja ütles teda raputades: „Anna aga trükitähed välja!“

Poiss hakkas nutma ja tõi viimaks mainitud trükitähed püksitaskust välja. Hollmann rebis teda veel kõrvust ja minu poole pöördes ütles ta: „Nüüd näed sa ise, et praegusel ajal enam niisugused õpilased ei ole, nagu nad seda meie õpiajal olid.“

Sel korral töötasin Laakmanni juures kolm kuud ja teenisin tükitöölisena viletsa tasu peale vaatomata 13—15 rubla nädalas. Seda vaid tänu sellele, et mul selle aja kestel peaaegu kunagi ei tulnud ladu ära panna, kuigi kirjakastid enamasti sibulaid täis olid.

Siis otsustasin jälle Riiga sõita, kus ma kolmandat korda vanemas ja suuremas Mülleri trükikojas tööle asusin.

sisseadmine ei ole mitte vähendanud liikmemaksu summe, vaid võiks märkida, et liikmed valisid keskmised kategooriad 60 ja 80 sendiga nädalas. Seepärast oli ka liikmemaksu laekunud eelarves ettenähtud summast üle — nimelt Kr. 3.291,87 (koos Rakvere saldoga).

Eriti rõõmustavat pilti pakub organiseerimistö. Aasta lõpul peeti ülelinnaline koosolek trükitehnikalistele, mis andis omakord tugevat liikmete tagasisõlmiseks ühingutesse. Suurem liikmete juurevool on sündinud aastavahetusel.

Tallinna raamatuköitjate ühing

likvideerus ja ühingu liikmed tulid liidu otsusega TTÜ-sse üle — arvult 9. Liit võttis endale garantii kõikide summade eest, mis tuleb likvideeritud ühingu liikmeile maksta nende töötuse ja invaliidsuse puhul, kui arvestamisele tuleb aeg kuni 31. XII 1934.

Juhatus on olnud viieliikmeline: esimees K. Gern, abiesimees ja laekur A. Schönberg, sekretär A. Offenbach, abisekretär J. Reissner ja varahoidja K. Vainula.

Revisjonikomisjoni kuulusid esimehena M. Luik, liikmed: J. Antje, E. Schuppe, A. Maritov ja K. Kopp.

TTÜ peakoosolek.

Pühapäeval, 7. apr. 1935 peeti Tallinna Trükitehnikalistide Ühingu aasta-peakoosolekut, millest võttis osa 70 liiget. Koosolek oli võrreldes endistega rohkearvuline, mis näitab, et organiseerimistö on kannud vilja. Seda ilmestas ka senise esimehe K. Gerni koosoleku lõpukõne puhul lahtipuhkenud aplaus.

Koosolekut juhatasid J. Saar ja K. Gern, protokollisid K. Vainula ja J. Reissner.

Kinnitati 1934. a. tegevuse ja kasuaruanded, kuna 1915. a. eelarve täiendati majafondi summa sissevõtmisega Kr. 120.— suuruses. Seega on majafondi summade kogumine uuesti üles võetud.

Juhatusse valiti 5 liiget: A. Offenbach, A. Schönberg, J. Antje, K. Vainula, J. Reissner. Revisjoniko-

misjoni 5 liiget: M. Luik, E. Schuppe, A. Maritov, K. Kopp, E. Reinans, kultuurtoimkonda: Lisment, Veeber, Reissner ja Jerkovits.

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu 5. kongressi saadikuteks A. Offenbach, A. Schönberg, J. Saar, A. Leekar, E. Kauer, J. Reissner, A. Lemet ja K. Must. Raamatukogu hoidjaks E. Kaart, abiks A. Jõgi.

Koosolek mõõdus igapidi optimistlikus vaimus ja eeldab Tallinna trükitehnikalistide suurt organiseerimise taht.

Praegu on ühingul 171 liiget.

Tallinna

ühingu juhatus jagas omavahel ametid: esimees J. Antje, abiesimees ja laekur A. Schönberg, sekretär A. Offenbach, abisekretär J. Reissner ja varahoidja K. Vainula.

Tartu teated.

Tartu ühing 21-aastane.

Tartu Trükitehnikalistide Ühingu pühitses 16. märtsil oma 21-aastapäeva, mille puhul tervitustelegrammi oli saatnud Ühingu Valga osakond.

Paar aastat tagasi kerkis üles küsimus aasta-peakoosolekul, kas ei oleks hea korraldada aastapäeva pühitsemist ainult liikmetevaheliselt, piduliku koosviibimisena. Eelmistel aastatel oli osavõtjate arv tagasihoidlik, kuid tänavusel aastapäeval ületas see kõik lootused. Aastapäevale kogunes üle 80 liikme, nii mees- kui ka naisliikmeid nii nooremaid kui ka vanemaid. Lõbusas meeolus istuti pidulauas kuni hilise õöni.

Liikmete juurevool Tartus.

Liikmete juurevool Tartu Ühinguks käesoleval aastal on iseäranis suur. Juure on tulnud kolme esimese kuu jooksul juba 26 uut liiget, nii et liikmete nimekirjas seisib märtsikuu lõpul 159 kolleegi.

Sport Tartus:

Ühingu spordiring korraldab teisel kevadpühapäeval „Bürgermussen“ peo, mille sissetulek on määratud spordiabinõude, eestkätt jalgpallimeeskonna varustuse muretsemiseks. Linnavalitsus on sellekohase palve peale vastastanud peo lõbustusmaksust osaliselt.

Uued ja vanad.

Uus esimees tõi ühingusse natuke teise tuule. Nüüd nad vaidlevad abiesimehega kibedasti mõningate probleemide üle. Kuid ega sellepärast tüli ei ole. Lahkumisel surutakse tugevasti kätt ja öeldakse, et vaielus teritavat vaimu.

Võrus ja Petseris

on trükitoölised asunud endi ridu korraldama. 5. apr. s. a. peeti Võru trükitoölise ühingu asutamise koosolekut, millest võttis osa 22 kolleegi. Koosolek asus seisukohale, et tuleb luua iseseisev ühing koos Petseriga. Varemalt oli Võrus Tartu osakond. Koosolek otsustas uus ühing registreerida, ühtlasi võttes vastu otsuse ETL liikmeks astumise kohta.

Valiti ajutine 5-liikmeline juhatus.

Petseri kolleegid teatasid, et nemad on nõus Võru ühinguga liituma ja seega loodetakse ühingu liikmete arv tõsta 35—38 liikmele. Võrus töötab üldse 31 trükitoölist.

Narva Trükitoölise ametiühisus

pidas 22. veebruaril 1935. aastal oma korralist aasta-peakoosolekut. Koosolekut juhatas senine juhatuselaeur Stef. Belsky ja protokollis A. Tomker.

Koosolek jäi rahule juhatusetegevusega möödunud aastal, kinnitades kassa ja tegevuse aruanded. Samuti kiitis heaks ka juhatuselt läbiviidud sammu Eesti Trükitoölise Liitu liikmeks astumise.

Avaldati arvamist, et ühingul tuleks välja töötada kodukord, mille valmistamine jäeti uue valitava juhatusel hooldeks.

Need liikmed, kes liikmemaksu maksmata jäämise tõttu langesid liikmete nimestikust välja, vastu võtta edaspidi ainult sel tingimisel, kui nad tasuvad uue sisseastumismaksu.

Uude ühingu juhatusel valiti kolm liiget — A. Grossmann, E. Tompak, J. Markeloy. Kandidaatideks jäid S. Belsky ja V. Stepuk.

Revisjonikomisjoni valiti A. Lunge, Tomker ja K. Mihailov.

Liidu juhatus soovib uuele ühingu juhatusel edurikast tööd Narva trükitoölise organiseringimisel.

Endine ühingu esimees M. Silbergleich oli teenistuse huvides üle tulnud Tallinna, kus ta praegugi on Tallinna Trükitoölise ühingu liige. Tänu temale ongi Narva ühing jalad alla saanud ja loodetavasti S. lahku-

mine Narvast ei vähenda hoogu Narvas, kuna ühing on juba asunud kindlale alusele.

Viljandi Trükitoölise ühingu

lahkus teenistuse huvides kauaaegne ühingu liige Eduard Stau, kes asus tööle Tartu. Samuti läks kaitsevärke sundaega teenima ühingu liige Elmar Tõrv, mistõttu ühingu liikmete arv on 2 võrra vähenenud. Praegu on liikmeid 14.

Nimede eestistamise Viljandis.

Viljandi Trükitoölise ühingu liikmeid on senini oma perekonnanimesid muutunud 3 liiget: Arnold Tischler soovib uueks nimeks Tähiste, Osvald Goeschel — Kasesteks ja Elmar Schulzenberg — Salumäe.

Rakveres

on tööolud halvenenud. „Uus Virulane“ jäi seisma ja 5 ladujat jäid tööta. Osa neist sai küll „Ühistrükikotta“ tööle, kuid töötavad poolikute nädalatega. Nagu näha, ei ole majanduslik elavnemine trükitoö alal Rakverre jõudnud.

LIIDU JUHATUSE TEGEVUSEST

Invaliidisuse fondi aruanne näitas 1934. aasta lõpuks Kr. 162.92 ülejääki, mis läheb reservsummana järgmisesse aastasse.

„Trükitoölise“ aruanne näitab 1934. aasta kohta ülejääki Kr. 20.99, ilmus 1934. aastal 6 nummert. Ajakiri töötas ülejäägiga tänu sellele, et trükikojale tuleb maksta ainult paberi ja trükikulud, kuna ajakiri loetakse TTÜ-liikmete poolt tasuta.

Liidu varandus hinnati Kr. 326.85 peale.

Majafondi on kogunenud raha Kr. 2.245.96, peale selle on summe saada veel Tallinna ühingult Kr. 563.18. Seega majafond moodustab praegu kapitali Kr. 2.809.14 suurusel.

Protestkirja ajalehis avaldas liidu juhatus „Rahva Sõna“ aluseta süüdistuste puhul, märkides et E. Trükitoölise Liidus ei ole seda poliitilist ässitustööd, mida „Rahva Sõna“ teatel ametiühingutes valitsevat.

Liidu juhatus protesteeris ETK. juhatusse A. Sirro kutsumise puhul, kuna mainitud A. S. ei olnud enam ametiühinglane ligi 2-aastase liikmemaksu maksmata oleku tõttu. Liidu juhatus koostas aruande liikmete ja kassa statistiliste andmete kohta.

Lühidalt välismailt.

Belgias on märgata töötute kasvu. 1922. aastal oli 887 töötut, kuna 1934. aastal oli see arv 1142. Palju raskusi valmistab liidule ka trükistöölaliste organisatsiooni lõhenemine Brüsselis. Samuti on tariifita aeg loonud ebakindla seisukorra. Liidus on praegu 5664 liiget. Mitteliikmeid 2656.

Bulgaarias teostati kuningliku reformiga dekreet, mille alusel kaotati senised ametiühingud ja liideti nad ühe müsi alla riigi järelevalvel. See-ga on kaotanud iseseisvuse ka tugev trükistöölaliste organisatsioon. Lähemad teated puuduvad, kuna kõik kirjad tulevad väljastamata tagasi. Arvatavasti ametiühingud on täielikult desorganiseeritud.

Inglismaal on töötute trükistöölaliste arv näidanud kahanemist. 1933. a. lõpul oli 3468 töölise tööt, kuna 1934. lõpul oli see arv langenud 2431 peale.

Prantsusmaal kõrgendati liikme-maksu 10 cendi võrra, kuna töötute ja invaliidide toetamiseks ei jatkunud summe. Töötute arv on viimasel ajal kasvamas.

Islandis sõlmiti palgaleping 3 aastat peale, mis redutseerib end vastavalt elukalliduse tõusule või langusele. Palgad on masinaladujaile 103,60 islandi krooni, ladujail ja trükikijail 86,50, nais-abitöölisel 45,25. Palgad on arvestatud nädalas.

Norras on sõlmitud tööandjate ja trükistöölaliste vahel kollektiivleping kestvusega 1936. aastani, mis korraldab mõlemi organisatsiooni vahe-kordi laiemas ulatuses.

Palestiinas on tööde hooaja tõttu korda läinud palku tõsta. Nii tõsteti palk umbes 25—30%.

Rootsis on trükistööstuses seisukord muutuseti ja töötuid on praegu 955, mis on natuke vähem, kui see 1933. a. oli (1096).

Tshehoslovakkia on esimene maa, kus teostati trükistööstuses 40-tunni-line töönädal. Suur võitlus on keemas selle ümber, et ettevõtjad ei maksaks ainult lühendatud nädala eest tasu, vaid puuduva päeva summa jaotataks niihästi tööandja, riigi kui ka töölise kanda. Huviga peab ootama selle võitluse tulemust.

Saarimaal on trükistöölised „sisse-lülitatud“ tööfronti. Senised juhid

olid sunnitud rahvahääletuse tule-muse tõttu põgenema kodukohtadest välismaile, kartes tagakiusamist.

Jaapanis näitab trükistööstus laie-nemise tendentsi. Üldse oli ettevõt-teid 2.988, milledes töötas 52.352 töölise.

USA's on riigi poolt loodud koodi-alusel kindlustatud 274.686 trüki-töölise.

Austrias kannatas riikline trüki-töölise ametiühing liikmete ära-voolu all ja sattus raskustesse. See-tõttu, et liikmeid juurde võita, otsu-tati alandada liikmemaksu.

Venemaal on teostatud uus reform ametiühingute elus, mis puudutab ka graafika ala. Sihiks on võetud tööde hulga tõstmise ja tihedama kontakti loomine massidega. Reform kannab detsentraliseerimise iseloomu ja ametiühinguid luuakse erialade järele arvult 154; 65 neist asuvad Moskvast.

Lyonu trükistöölised olid enda streigi võitnud. Tööandjad olid sun-nitud kapituleerima töölise ees, kuna töölised näitasid täieliku üks-meelt oma nõudmiste läbiviimisel.

Rootsi trükistöölise liidu hääle-kandja „Svenska Typograph-Tidning“ avaldas oma 9. märtsi numbris pikema ülevaate Eesti Trükistöölise Liidu tegevuse ja trükistöölise liikumise kohta Eestis Nils Vesseli sulest. Artikkel on varustatud ka liidu juhatuse liikmete piltidega.

Töölisühingute Keskliidu kongressi läks korda siiski registreerida ja peetakse 12. mail. Päev enne seda peetakse ka ETK nõukogu koosolekut. Kongressile valitakse saadikud Tallinna Trükistöölise Ühingu peakoosolekul 7. aprillil Nõukogusse valiti liidu esitajana J. Reissner.

Käesoleva kongressi registreerimise-ga oli tekkinud raskusi. Kuigi sellele anti esialgselt luba, tühistati see pärast. Nagu sekretäri L. Metslangi ettekandest sekretariaadi koosolekul selgus, olid mõned inimesed annud ametivõimudele vale informatsiooni, seletades, et ametiühinguid ähvardab kommunistide poolt ülevõtmise häda-oht. Sama kirjutab ka „Rahva Sõna“. Peale eelpool alusetute süüdistuste öändamist, registreeriti kongress uuesti.

Väljaandja: Eesti Trükistöölise Liit.

Vastutav toimetaja: A. Offenbach.

R. Tohver & Ko trükk Tallinnas, 1935.